

Diagnostika dětí, mládeže a rodiny (PSY 403)

Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc.

Sylabus „Diagnostika dětí, mládeže a rodiny“ (PSY 403).

Cílem kurzu je seznámit frekventanty se základy psychologické diagnostiky dětí, adolescentů a rodiny. Důraz bude kladen na proces hodnocení dítěte a volbu vhodných metod v diagnostické situaci. Způsoby tvorby diagnózy a klinické rozhodování bude rámcem úvah o užití diagnostického instrumentária. Reference o konkrétních a v praxi nejčastěji používaných diagnostických metodách budou spojovány s širším kontextem nejenom diagnostickým, ale i vývojovým a psychopatologickým. Absolvent kurzu by měl umět zvolit vhodné diagnostické metody, s jejichž pomocí by dokázal identifikovat obraz a etiopatogenezi problému dítěte.

Komu je kurz určen: Studentům/studentkám magisterského jednooborového studia psychologie.

Předpoklady: Znalost vývojové psychologie, základní znalost psychopatologie dětského a adolescentního věku.

a) Obecná psychodiagnostika

1. Základní principy psychologické diagnostiky (teoretické modely: psychoanalýza, sociální učení, sociální kognice, behaviorismus, ekletický či integrativní přístup, diagnostika ve vztahu k intervenci či řešení problému, etické souvislosti, objektivita, kvantitativní a kvalitativní údaje, druhy diagnostických pomůcek).
2. Diagnóza, klasifikační systémy (formulace problému, kladení otázek, formulace hypotéz, volba metod, tvorba diagnózy, diferenciální diagnóza, vývojově pojatá diagnóza, specifika diagnostiky dětí, zdroje diagnózy, diagnóza a terapie, DSM IV, MKN 10, multiaxiální posuzovací systém).
3. Přímé pozorování chování, diagnostické interview, anamnéza
4. Peer-rating, sociometrické techniky, sebesposuzovací diagnostické nástroje (dotazníky)
5. Diagnostika inteligence a schopností
6. Projektivní a výrazové techniky

b) Psychodiagnostika v praxi

7. Diagnostika raného vývoje, diagnostika předškolního dítěte
8. Diagnostika školního výkonu (mentální retardace, parciální poruchy učení)
9. Diagnostika externalizovaných a internalizovaných problémů (ADHD/ADD, disharmonické vývoje, dětské psychopatie, emocionální problémy dětí a adolescentů, dětské neurózy, deficity v sociálních vztazích, autismus)
10. Neuropsychologická diagnostika dětí a adolescence (percepčně motorické poruchy, organická poškození CNS)
11. Diagnostika rodiny a forenzní diagnostika
12. Psychologické vyšetření, zpráva z vyšetření, diagnostický nález

Základní text

Svoboda, M., Krejčířová, D., Vágnerová, M. (2001). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Portál

Další doporučená literatura ke studiu

Davidov, R. (2001). *Kresba jako nástroj poznání dítěte*. Praha: Portál,
Hort, V., Hrdlička, M., Kocourková, J., Malá, E. (Ed). (2000). *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál
Elliot, J., Place, M. (2002). *Dítě v nesnázích. Prevence, příčiny, terapie*. Praha: Grada
Koluchová, J., Morávek, S. (1991). *Psychologická diagnostika dětí a mládeže*. Olomouc: Filozofická fakulta UP.
Lechta, V. (2002). *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Praha: Portál
Mezinárodní klasifikace nemocí 10.revize. *Duševní poruchy a poruchy chování (popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka)*. (2000). Geneva, Praha: WHO, Psychiatrické centrum
Říčan, P., Vágnerová, M. (Eds.) (1999). *Dětská klinická psychologie*. Praha: Avicenum
Říčan, P., Ženatý, J. (1988). *K teorii a praxi projektivních technik*. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy.

Sobotková, I. (2001). *Psychologie rodiny*. Praha: Portál.

Standardy pro pedagogické a psychologické testování (2001). Praha: Testcentrum

Urbánek, T. (2002). *Základy psychometrie*. Brno: PsÚ AV ČR a Psychologický ústav MU

Šípek, J. (2000). *Projektivní metody*. Praha: ISV nakladatelství

Švancara, J. (Ed). (1980). *Diagnostika psychického vývoje*. Praha: Avicenum

<http://www.psychodiagnostika.cz/>

K zamyšlení

Gould, S.J. (1995). *Jak neměřit člověka*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny

Antidiagnostické argumenty Kennetha Gergena lze nalézt na internetu:

<http://www.swarthmore.edu/SocSci/kgergen1/Psychodiagnosics/index.html>

Další literatura, včetně časopiseckých článků, bude doplňována průběžně.